

Příloha č. 5: Katalog nástrojů

k Výzvě NPO – podpora škol s nadprůměrným zastoupením sociálně znevýhodněných žáků

Kontext:

Hlavním cílem právnické osoby vykonávající činnost školy (dále jen “škola”) zapojené v projektu je zlepšení situace žáků z rodin s nízkým SES, zejména v oblastech výsledků učení a wellbeingu, a to prostřednictvím aplikace níže uvedených nástrojů. Souběžným cílem je posílení školy jako instituce připravené na práci s těmito žáky a heterogenními kolektivy obecně a jako instituce zastávající respektované místo ve školské soustavě daného regionu. Škola se stává přirozeným partnerem rodin i dalších aktérů pečujících o děti a mládež.

Školy z předloženého katalogu vybírají a plánují své aktivity na podporu žáků z rodin s nízkým SES na potřebnou dobu, nejdéle však do 12/2025. Dobu realizace intervence uvádí škola v návrhu projektu, který je konzultován s určenými zástupci NPI ČR před podáním žádosti o dotaci na MŠMT. Žádosti předchází analýza podmínek a potřeb školy. Systém podpory je navržen tak, aby směřoval k vysoké míře autonomie (každá škola volí podpůrné nástroje dle svých potřeb) a současně posiloval odpovědnosti vedení školy za její rozvoj.

Vybrané aktivity nemusejí být čerpány ve stejné intenzitě a ve stejném časovém období realizace školního projektu. Školy si vybírají z nabízených podpůrných nástrojů v rozsahu rozpočtu stanoveného podle počtu sociálně znevýhodněných žáků ve škole. Předpokládá se sdílení zkušeností i nástrojů všude tam, kde to posiluje vzájemnou spolupráci mezi školami; pracovníci z oblasti personální podpory v projektu mají příležitost pro sdílení dobré praxe formou pravidelných metodických setkání, zapojené školy jsou podporovány také formou konzultací s vedením škol podporujících (tj. škol dlouhodobě úspěšných ve vzdělávání sociálně znevýhodněných žáků). Plán čerpání aktivit je každoročně vyhodnocován a upravován. Je plánována editace stávajícího katalogu v návaznosti na vstupní monitoring potřeb konkrétních škol a následné vyhodnocování pokroku jednotlivých školních projektů. V odůvodněných případech lze formou doplnění žádosti o dotaci či podáním žádosti nové navýšit přidělené prostředky.

Technické poznámky:

1) V obecné rovině platí, že řadu níže uvedených nástrojů a forem intervence může škola personálně zajistit jak nově oslovenými externími spolupracovníky, tak i stávajícími zaměstnanci školy. V případě využití personálních zdrojů z řad stávajících pedagogických pracovníků školy je ale nutné zamezit dvojímu financování – placené angažmá pracovníka školy v rámci projektových aktivit se tak musí odehrávat mimo pracovní dobu, kterou má daný pracovník hrazenou v rámci své základní pracovní smlouvy.

2) Ke kvalifikačním požadavkům na jednotlivé personální pozice nabízené v části A Katalogu: U pozic, které jsou ukotvené v zákoně o pedagogických pracovnících (č. 563/2004 Sb.), jsou kvalifikační požadavky stanovené příslušným paragrafem zákona. U pozic, jež nejsou ukotvené v zákoně, jsou požadavky na odbornou kvalifikaci specifikovány přímo v katalogu nástrojů (vždy v popisu příslušné pozice). Ve shodě s platnými předpisy (§ 22 odst. 7 zákona č. 563/2004 Sb.) u všech pozic – jak pedagogických, tak i nepedagogických pracovníků – platí, že ve výjimečných případech lze dočasně obsadit pozici i pracovníkem bez odpovídající kvalifikace, pokud škola prokazatelně nemůže obsadit pozici pracovníkem s požadovanou kvalifikací.

U všech pracovníků zaměstnaných v rámci projektu platí požadavek na jejich plnou způsobilost k právním úkonům, bezúhonnost a zdravotní způsobilost.

A. Personální podpora¹

A1 Asistent pedagoga pro žáky se sociálním znevýhodněním

Cílem aktivity je poskytnout škole personální podporu v podobě pozice asistenta pedagoga, jehož činnost je zaměřena na práci s žáky se sociálním znevýhodněním. Asistent je pedagogickým pracovníkem podle zákona o pedagogických pracovních (č. 563/2004 Sb. ve znění pozdějších předpisů).

Hlavní náplní práce asistenta pedagoga při podpoře vzdělávání žáků se sociálním znevýhodněním jsou tyto činnosti:

- a) podpora učitele při vzdělávání žáků v průběhu vyučování;
- b) podpora žáků při adaptaci na školní prostředí a při zapojení do kolektivu třídy/skupiny;
- c) psychosociální podpora žáků, podpora učitele při péči o fyzické i duševní zdraví žáků;
- d) podpora žáků při doučování a při přípravě na výuku v době mimo vyučování, u žáků s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka podpora v rozvoji jejich jazykových kompetencí;
- e) podpora žáků při jejich zapojení do školní družiny / školního klubu a dalších aktivit nabízených školou;
- f) podpora komunikace mezi školou a zákonnými zástupci žáků, aktivní zapojení do pedagogizace rodinného prostředí;
- g) spolupráce s poradenskými pracovníky školy a s pracovníky NNO zapojenými do vzdělávání žáků;
- h) další práce související s přímou pedagogickou činností.

Podle aktuálních možností a potřeb žáků i pedagogů zajišťuje asistent podpůrné aktivity ve prospěch vzdělávání žáků se sociálním znevýhodněním jak ve škole, tak i v mimoškolním prostředí. Činnost asistenta pedagoga je primárně zaměřena na žáky se sociálním znevýhodněním, v zájmu podpory společného vzdělávání ale asistent podle pokynů učitele pracuje i s ostatními žáky třídy/skupiny tak, aby sám učitel získal více času na individualizovanou práci s žáky se sociálním znevýhodněním.

Asistent pedagoga se v rámci projektu pravidelně účastní průběžného vzdělávání zaměřeného na práci s žáky se sociálním znevýhodněním a je zapojen do sítě metodické podpory, tj. projektem organizovaných společných metodických setkání, supervizí či zprostředkovaných individuálních konzultací.

Na rozdíl od asistenta pedagoga, jehož činnost je realizována jako podpůrné opatření na základě doporučení školského poradenského zařízení, zde není práce asistenta vázána na podporu k určitému konkrétnímu žákovi, asistent tedy může být zapojený do přímé pedagogické činnosti u různých žáků v různých třídách nebo studijních skupinách.

¹ Výše normovaných nákladů na nástroje A1–C7 bude specifikována v rámci zveřejnění zvláštní výzvy pro podávání projektů jednotlivých škol s názvem „Výzva na podporu škol s vyšším počtem sociálně znevýhodněných žáků pro základní a střední školy (Implementace Reformy 3.2.2 Národního plánu obnovy)“, katalog bude přílohou. Náklady budou navázány na příslušné nařízení vlády o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě (č. 341/2017 Sb.) a dále budou reflektovat stanovené hladiny nákladů v rámci výzvy na předkládání projektů zjednodušeného vykazování (tzv. šablon) OP Jan Amos Komenský (zveřejnění v 05/2022).

Kvalifikační požadavky na pozici jsou stanoveny podle § 20 zákona o pedagogických pracovnících (č. 563/2004 Sb. ve znění pozdějších předpisů).

A2 Školní speciální pedagog

Cílem aktivity je poskytnout škole personální podporu v podobě pozice školního speciálního pedagoga, jehož činnost je zaměřena na práci s žáky se sociálním znevýhodněním. Školní speciální pedagog je pedagogickým pracovníkem podle zákona o pedagogických pracovnících (č. 563/2004 Sb. ve znění pozdějších předpisů).

Hlavní náplní práce školního speciálního pedagoga při podpoře vzdělávání žáků se sociálním znevýhodněním jsou tyto činnosti:

- a) základní diagnostika vzdělávacích potřeb žáků, identifikace žáků se sociálním znevýhodněním a jejich monitoring;
- b) intervence zaměřené na podporu pozornosti žáků a snížení deficitů dílčích funkcí (vnímání, paměť);
- c) individuální logopedická péče a podpora komunikačních schopností žáků, u žáků s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka podpora rozvoje jejich jazykových kompetencí;
- d) intervence v oblasti náročného chování žáků, psychická a emocionální podpora žáků;
- e) podpora žáků při adaptaci na školní prostředí a při sociálním začlenění, podpora studijní motivace žáků;
- f) speciálně pedagogické poradenství pro pedagogické pracovníky i pro zákonné zástupce žáků, podpora pedagogizace rodinného prostředí žáků;
- g) facilitace spolupráce se školskými poradenskými zařízeními;
- h) pomoc se zajištěním pomůcek pro žáky;
- i) další práce související s přímou pedagogickou činností.

Školní speciální pedagog se v rámci projektu pravidelně účastní průběžného vzdělávání zaměřeného na práci s žáky se sociálním znevýhodněním a je zapojen do sítě metodické podpory, tj. projektem organizovaných společných metodických setkání, supervizí či zprostředkovaných individuálních konzultací.

Kvalifikační požadavky na pozici jsou stanoveny podle § 18 zákona o pedagogických pracovnících (č. 563/2004 Sb. ve znění pozdějších předpisů).

A3 Školní sociální pedagog

Cílem aktivity je poskytnout škole personální podporu v podobě pozice školního sociálního pedagoga. Školní sociální pedagog není pedagogickým pracovníkem ve smyslu zákona o pedagogických pracovnících (č. 563/2004 Sb. ve znění pozdějších předpisů).

Hlavní náplní práce školního sociálního pedagoga při podpoře vzdělávání žáků se sociálním znevýhodněním jsou tyto činnosti:

- a) identifikace žáků se sociálním znevýhodněním a jejich monitoring;
- b) podpora školní docházky a studijní motivace žáků;
- c) podpora žáků při adaptaci na školní prostředí a při sociálním začlenění, u žáků s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka podpora rozvoje jejich jazykových kompetencí;

- d) podpora žáků při přípravě na výuku a při jejich zapojení do volnočasových aktivit organizovaných školou;
- e) pomoc se zajištěním pomůcek pro žáky;
- f) facilitace spolupráce mezi školou a zákonnými zástupci žáků, organizace vzdělávacích aktivit pro rodiče žáků a aktivní zapojení do procesů pedagogizace rodinného prostředí;
- g) koordinace aktivit v oblasti kariérového poradenství, spolupráce se SŠ v regionu;
- h) koordinace programů zaměřených na bezplatné školní stravování žáků;
- i) facilitace spolupráce mezi školou a OSPOD / NNO/ zařízeními sociálních služeb, účastní se případových konferencí;
- j) koordinace s dalšími relevantními místními aktéry (Agentura pro sociální začleňování, Úřad práce, soukromé subjekty).
- k) další práce související s přímou pedagogickou činností.

Podle aktuálních možností a potřeb školní sociální pedagog zajišťuje a koordinuje podpůrné aktivity ve prospěch vzdělávání žáků se sociálním znevýhodněním jak ve škole, tak i v mimoškolním prostředí.

Školní sociální pedagog se v rámci projektu pravidelně účastní průběžného vzdělávání zaměřeného na práci s žáky se sociálním znevýhodněním a je zapojen do sítě metodické podpory, tj. projektem organizovaných společných metodických setkání, supervizí či zprostředkovaných individuálních konzultací.

Odbornou kvalifikaci získává školní sociální pedagog vysokoškolským nebo vyšším odborným vzděláním získaným studiem v akreditovaném studijním programu se zaměřením na sociální pedagogiku nebo sociální práci.

A4 Kariérový poradce

Cílem aktivity je poskytnout škole personální podporu v podobě pozice kariérového poradce. Kariérový poradce není pedagogickým pracovníkem ve smyslu zákona o pedagogických pracovnících (č. 563/2004 Sb. ve znění pozdějších předpisů).

Kariérový poradce se zaměřuje na dlouhodobou individualizovanou podporu žáků, které lze dle dostupných diagnostických kritérií považovat za žáky ohrožené předčasným odchodem ze vzdělávání (např. žáci z rodin s nízkým SES, žáci ze sociálně vyloučených lokalit, žáci opakující ročník apod.).

Hlavní náplní práce kariérového poradce při podpoře vzdělávání žáků se sociálním znevýhodněním jsou tyto činnosti:

- a) depistáž žáků ohrožených předčasným ukončením vzdělávání;
- b) poskytování dlouhodobé individualizované podpory žákům a jejich zákonným zástupcům;
- c) podpora motivace žáků k dalšímu vzdělávání;
- d) identifikace bariér ve vztahu k dalšímu vzdělávání a formulace strategií pro jejich překonávání;
- e) spolupráce se zákonnými zástupci žáků a s dalšími poradenskými pracovníky/pedagogy školy v oblasti rozvoje motivace žáků k dalšímu vzdělávání;
- f) tvorba a naplňování individuálních přechodových plánů žáků mezi ZŠ a SŠ;
- g) koordinace spolupráce mezi ZŠ a SŠ;
- h) koordinace spolupráce mezi školou a OSPOD / NNO / zařízeními sociálních služeb.

Kariérový poradce se v rámci projektu pravidelně účastní průběžného vzdělávání zaměřeného na práci s žáky se sociálním znevýhodněním a je zapojen do sítě metodické podpory, tj. projektem organizovaných společných metodických setkání, supervizí či zprostředkovaných individuálních konzultací.

Obornou kvalifikaci kariérový poradce získává vysokoškolským vzděláním v oboru se zaměřením na sociální pedagogiku, nebo v jiném oboru s pedagogickým zaměřením.

A5 Školní psycholog

Cílem aktivity je poskytnout škole personální podporu v podobě pozice školního psychologa, jehož činnost je zaměřena na práci s žáky se sociálním znevýhodněním. Školní psycholog je pedagogickým pracovníkem podle zákona o pedagogických pracovnících (č. 563/2004 Sb. ve znění pozdějších předpisů).

Hlavní náplní práce školního psychologa při podpoře vzdělávání žáků se sociálním znevýhodněním jsou tyto činnosti:

- a) základní psychologická diagnostika žáků, identifikace žáků se sociálním znevýhodněním a jejich monitoring;
- b) prevence a intervence v oblasti sociálního klimatu třídy/školy;
- c) prevence a intervence v oblasti náročného chování žáků;
- d) intervence zaměřené na podporu pozornosti žáků a snížení deficitů dílčích funkcí (vnímání, paměť);
- e) podpora žáků při adaptaci na školní prostředí a v sociálním začlenění;
- f) individuální konzultace s žáky, podpora jejich studijní motivace;
- g) podpora pedagogů při péči o fyzické i duševní zdraví žáků;
- h) psychologické poradenství pro pedagogické pracovníky i pro zákonné zástupce žáků;
- i) facilitace spolupráce s klinickými psychology a pracovníky školských poradenských zařízení;
- j) další práce související s přímou pedagogickou činností.

Školní psycholog se v rámci projektu pravidelně účastní průběžného vzdělávání zaměřeného na práci s žáky se sociálním znevýhodněním a je zapojen do sítě metodické podpory, tj. projektem organizovaných společných metodických setkání, supervizí či zprostředkovaných individuálních konzultací.

Kvalifikační požadavky na pozici jsou stanoveny podle § 19 zákona o pedagogických pracovnících (č. 563/2004 Sb. ve znění pozdějších předpisů).

A6 Koordinátor inkluze

Cílem aktivity je poskytnout škole personální podporu v podobě pozice koordinátora inkluze. Koordinátor inkluze není pedagogickým pracovníkem ve smyslu zákona o pedagogických pracovnících (č. 563/2004 Sb. ve znění pozdějších předpisů).

Hlavní náplní práce koordinátora inkluze při podpoře vzdělávání žáků se sociálním znevýhodněním jsou tyto činnosti:

- a) identifikace žáků se sociálním znevýhodněním a jejich monitoring;

- b) koordinace doučování a dalších podpůrných služeb školy, u žáků s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka koordinace aktivit zaměřených na rozvoj jejich jazykových kompetencí;
- c) poradenská podpora pedagogů;
- d) podpora komunikace mezi pedagogickými pracovníky a zákonnými zástupci žáků;
- e) podpora kariérového poradenství pro žáky, koordinace spolupráce se SŠ;
- f) podpora spolupráce školy se zřizovatelem;
- g) koordinace spolupráce školy a školských poradenských zařízení, event. zařízení pro výkon ústavní výchovy nebo preventivně výchovné péče;
- h) koordinace aktivit zaměřených na rozvoj fyzického i duševního zdraví žáků, facilitace spolupráce školy s psychosociálními a zdravotními službami;
- i) koordinace programů zaměřených na bezplatné školní stravování žáků, facilitace spolupráce mezi školou a OSPOD / NNO / zařízeními sociálních služeb;
- j) koordinace s dalšími relevantními místními aktéry (Agentura pro sociální začleňování, Úřad práce, soukromé subjekty).

Pracovník na pozici koordinátora inkluze se v rámci projektu pravidelně účastní průběžného vzdělávání zaměřeného na práci s žáky se sociálním znevýhodněním a je zapojen do sítě metodické podpory, tj. projektem organizovaných společných metodických setkání, supervizí či zprostředkovaných individuálních konzultací.

Odbornou kvalifikaci koordinátor inkluze získává vysokoškolským vzděláním v oboru s pedagogickým zaměřením doplněným o min. tři roky pedagogické praxe.

A7 Adaptační koordinátor

Cílem aktivity je poskytnout škole personální podporu v podobě pozice adaptačního koordinátora. Adaptační koordinátor není pedagogickým pracovníkem ve smyslu zákona o pedagogických pracovnících (č. 563/2004 Sb. ve znění pozdějších předpisů).

Hlavní náplní práce adaptačního koordinátora při podpoře vzdělávání žáků se sociálním znevýhodněním jsou tyto činnosti:

- a) pomoc při seznamování se se školními právy a povinnostmi, s třídním kolektivem a s třídou přijatými pravidly chování; se zažitými zvyklostmi a životním stylem;
- b) pomoc při seznamování se s běžným režimem a uspořádáním vyučovacího dne a vyučování (rozvrh hodin, stěhování z kmenových do odborných učeben, možnosti stravování zajišťované školou, školní klub, školní družina, nabídka zájmové činnosti a kroužků apod.);
- c) pomoc při přípravě a v průběhu adaptačního procesu spolupráce s třídním učitelem a ostatními vyučujícími;
- d) poskytování pomoci s prostorovou orientací v budově školy včetně platných pravidel pro pohyb ve škole; zajištění průběžného seznamování s pedagogicko-organizačními i dalšími informacemi;
- e) napomáhá při zajišťování či realizaci úvodního kurzu českého jazyka, následně pak i dalších navazujících jazykových kurzů;

Pracovník na pozici adaptačního koordinátora se v rámci projektu pravidelně účastní průběžného vzdělávání zaměřeného na práci s žáky se sociálním znevýhodněním a je zapojen do sítě metodické

podpory, tj. projektem organizovaných společných metodických setkání, supervizí či zprostředkovaných individuálních konzultací.

Odbornou kvalifikaci adaptační koordinátor získává přednostně jako pedagogický pracovník dané školy, v případě potřeby jím může být i externí pedagogický pracovník s minimálně středoškolským vzděláním ukončeným maturitou, např. vychovatel, asistent pedagoga, emeritní pedagog, student s ukončeným pedagogickým vzděláním (např. středoškolským, bakalářským); a to v případě, že jeho pozice zahrnuje činnosti a)–e).

V případě, že zahrnuje pouze činnosti a)–d), není nutnou podmínkou pedagogické vzdělání, ale znalost prostředí dané školy a zejména znalost jazyka žáka, jeho kulturního zázemí apod.

A8 Pracovník volnočasových aktivit

Cílem aktivity je poskytnout škole personální podporu v podobě pozice pracovníka volnočasových aktivit: odpolední klub, otevřený klub, nízkoprahový klub atp. Pracovník volnočasových aktivit není pedagogickým pracovníkem ve smyslu zákona o pedagogických pracovnících (č. 563/2004 Sb. ve znění pozdějších předpisů).

Hlavní náplní práce pracovníka volnočasových aktivit při podpoře vzdělávání žáků se sociálním znevýhodněním jsou tyto činnosti:

- a) příprava a realizace volnočasových aktivit organizovaných pro žáky školou;
- b) spolupráce na přípravě a realizaci doučování žáků, propojení doučování s volnočasovými aktivitami;
- c) podpora studijní a pracovní motivace žáků;
- d) u žáků s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka realizace doučování a volnočasových aktivit vedoucích k rozvoji jejich jazykových kompetencí;
- e) vedení dobrovolníků zapojených do volnočasových aktivit pro žáky;
- f) poskytování konzultací zákonným zástupcům žáků a pedagogům školy v oblasti doučování a aktivního trávení volného času žáků;
- g) spolupráce s NNO, SVČ, sociálními službami a dalšími subjekty zajišťujícími volnočasové aktivity pro žáky;
- h) další práce související s přímou pedagogickou činností.

Podle aktuálních možností školy a potřeb žáků zajišťuje pracovník volnočasových aktivit uvedené činnosti ve prospěch žáků se sociálním znevýhodněním ve škole i v mimoškolním prostředí, a to jak v měsících s probíhající standardní výukou, tak i v době školních prázdnin. V rámci podpory společného vzdělávání mohou být do volnočasových aktivit zapojeni i žáci bez sociálního znevýhodnění, a to až do poloviny z celkového počtu žáků v příslušné skupině.

Pracovník volnočasových aktivit se v rámci projektu pravidelně účastní průběžného vzdělávání zaměřeného na práci s žáky se sociálním znevýhodněním a je zapojen do sítě metodické podpory, tj. projektem organizovaných společných metodických setkání, supervizí či zprostředkovaných individuálních konzultací.

Pozice umožňuje zapojení pedagogických pracovníků z řad učitelů, vychovatelů nebo asistentů pedagoga, je ale možné ji obsadit i pracovníkem s profesní zkušeností s realizací volnočasových aktivit.

Odbornou kvalifikaci získává pracovník volnočasových aktivit podle zákona o pedagogických pracovnících (č. 563/2004 Sb. ve znění pozdějších předpisů), minimálně na úrovni stanovené pro asistenty pedagoga (§ 20).

A9 Koordinátor mentorského programu pro žáky

Cílem aktivity je výběr a zaškolení mentorů a mentees, jejich vedení a dohled na bezpečnost a dopad podpory (zejména propojení žáků vyšších ročníků SŠ s žáky posledních ročníků ZŠ nejvíce ohrožených odchodem ze vzdělávání). Koordinátor mentorského programu není pedagogickým pracovníkem ve smyslu zákona o pedagogických pracovnících (č. 563/2004 Sb. ve znění pozdějších předpisů).

Pozice je optimální pro pracovníka existujícího ŠPP, nicméně konkrétní volba a řešení je plně v rukou ředitele školy.

Hlavní náplní práce koordinátora mentorského programu při podpoře vzdělávání žáků se sociálním znevýhodněním jsou tyto činnosti:

- a) nastavení, vedení a propagace služby mezi žáky i pedagogickým sborem dle dostupných a ověřených dobrých praxí;
- b) identifikace, oslovení, motivace a zaškolení žáků vhodných k výkonu pozice žakovského mentora;
- c) vedení a supervize žakovských mentorů;
- d) sběr zpětných vazeb ze strany žáků – uživatelů služby a jejich vyhodnocování;
- e) komunikace o průběhu, stavu, přínosech a též limitech služby s kolegy z pedagogického sboru a koordinace vzájemně se doplňujících činností a aktivit.

Pracovník na pozici koordinátora mentorského programu pro žáky se v rámci projektu pravidelně účastní průběžného vzdělávání zaměřeného na práci s žáky se sociálním znevýhodněním a je zapojen do sítě metodické podpory, tj. projektem organizovaných společných metodických setkání, supervizí či zprostředkovaných individuálních konzultací.

Požadavky na kvalifikaci stanovuje ředitel školy, základním požadavkem jsou zkušenosti s organizací a řízením volnočasových/neformálních aktivit.

A10 Tandemový učitel

Cílem aktivity je poskytnout škole personální podporu v podobě tandemového učitele ve třídách s vyšším počtem žáků, s důrazem na počet žáků se sociálním znevýhodněním. Tandemový učitel je učitel na prvním nebo druhém stupni ZŠ (event. v přípravné třídě), je tedy pedagogickým pracovníkem podle zákona o pedagogických pracovnících (č. 563/2004 Sb. ve znění pozdějších předpisů).

Hlavním cílem tandemové (párové) výuky je diferencovaná (individualizovaná) výuka, během které se každý žák co nejčastěji zapojuje, má příležitost se učit a zlepšovat své výsledky.

Dva učitelé společně plánují, uskutečňují a reflektují výuku. Spolupracují v jedné třídě ve stejném čase. Oproti spolupráci učitele s asistentem pedagoga je výhodou, že oba aprobovaní učitelé se mohou střídát a spolupracovat ve vedení třídy / skupin / jednotlivých žáků. Oba učitelé jsou

rovnocenní a pracují se stejnou mírou zodpovědnosti i kreativity. Oba vstupují do přípravy, realizace i reflexe se stejnými právy a povinnostmi. Při evaluaci výuky probíhá obousměrná zpětná vazba.

Tandemová výuka také otevírá prostor pro pozorování chování a reakcí žáků během výuky, kterou vede druhý učitel, pro porozumění potřebám všech zúčastněných a následně společného plánování strategií podpory daných žáků. Žáci se prostřednictvím tandemově vedené výuky mohou nápodobou učit modelu efektivní spolupráce.

Hlavní náplní práce koordinátora mentorského programu při podpoře vzdělávání žáků se sociálním znevýhodněním jsou tyto činnosti:

- a) participace na procesu učení ve spolupráci s druhým učitelem (jeden vykládá a druhý např. vytváří pojmovou mapu, schéma apod.);
- b) vedení diskuze před žáky s druhým učitelem;
- c) příprava a realizace rozšiřující nabídky k výkladu druhého učitele pro vybrané žáky;
- d) společná příprava výuky a její realizace ve spolupráci s druhým učitelem ve skupinách rozdělených dle potřeb žáků v daném tématu (např. skupina, která zvládla základy problému a věnuje se rozvíjejícím aktivitám, a skupina, která potřebuje procvičovat základy);
- e) sledování práce žáků pod vedením druhého učitele a pomoc těm žákům, které potřebují v danou chvíli podporu;
- f) pozorování reakcí žáků při výuce druhého učitele a následné společné plánování strategie podpory žáků.

Pracovník na pozici tandemový učitel se i s tandemovým kolegou v rámci projektu pravidelně účastní průběžného vzdělávání zaměřeného na práci s žáky se sociálním znevýhodněním a je zapojen do sítě metodické podpory, tj. projektem organizovaných společných metodických setkání, supervizí či zprostředkovaných individuálních konzultací.

Kvalifikační požadavky na pozici jsou stanoveny podle § 6 až 9 zákona o pedagogických pracovnících (č. 563/2004 Sb. ve znění pozdějších předpisů).

A11 *Financování již existující personální podpory žáků z rodin s nízkým SES na škole* *- v návaznosti na vstupní analýzu podmínek a potřeb školy*

B. Přímá podpora žáků

B1 *Pedagogická intervence – doučování*

Cílem aktivity je umožnit škole realizaci pedagogických intervencí/doučování pro žáky se sociálním znevýhodněním v průběhu školního roku v míře, která odpovídá množství těchto žáků a charakteru jejich speciálních vzdělávacích potřeb. Koncepce aktivity je založena na reálné situaci školy, ve které aktuální systém realizace pedagogických intervencí (v podobě podpůrného opatření prvního stupně) a jejich financování ze školního rozpočtu nemůže pokrýt potřeby všech žáků se sociálním znevýhodněním, kteří jsou ve škole vzděláváni. Aktivita tak umožňuje škole dodatečné zajištění a financování pedagogických intervencí/doučování v rozsahu odpovídajícím potřebám školy i žáků. Podle individuální situace školy mohou být pedagogické

intervence/doučování zajišťovány jak pedagogickými pracovníky školy, tak i s nimi spolupracujícími externisty.

Primárně jsou pedagogické intervence/doučování zajišťovány pedagogickými pracovníky školy, podle individuální situace školy ale lze do realizace zapojit i spolupracující externisty.

B2 Doučování v době školních prázdnin

Cílem aktivity je umožnit škole realizaci doučování pro žáky se sociálním znevýhodněním v době školních prázdnin. Aktivita umožňuje škole zajištění a financování doučování v rozsahu odpovídajícím potřebám žáků, kteří jsou tak vedeni k doplňování a procvičování učiva i v týdnech/měsících, ve kterých standardní školní výuka neprobíhá.

Primárně je doučování zajišťováno pedagogickými pracovníky školy, podle individuální situace školy ale lze do realizace zapojit i spolupracující externisty.

B3 Pedagogická intervence se zaměřením na podporu rané adaptace žáků

Cílem aktivity je umožnit škole realizaci intervencí zaměřených na ranou adaptaci žáků po nástupu do školního prostředí. Aktivita umožňuje škole zajištění intervencí zaměřených na cílený rozvoj funkčních dovedností (zrakovou a sluchovou diferenciaci, fonemický sluch, jemnou motoriku a komunikační a sociální dovednosti), předpokladů pro úspěšné zvládnutí počátečních fází školní docházky, orientace ve školním prostředí a schopnosti adaptace ve školním kolektivu. Primárně jsou intervence zajišťovány pedagogickými pracovníky školy, podle individuální situace školy ale lze do realizace zapojit i spolupracující externisty.

B4 Psychosociální intervence, podpora duševního zdraví dětí a žáků, preventivní práce

Cílem aktivity je umožnit škole realizaci systematických aktivit zaměřených na podporu duševního zdraví a/nebo wellbeingu žáků se sociálním znevýhodněním. Aktivita mohou mít preventivní i intervenční charakter. Záměrem je vytvořit příležitosti pro cílený a systematický rozvoj aktivit, které posílí primární prevenci v činnostech učitelů a zároveň umožní rozšířit možnosti škol v realizaci intervenčních programů šitých na míru dle potřeb třídních kolektivů či jednotlivých žáků. Nástroj by měl mít pozitivní dopad na prožívání žáků a na vztahy žáků a učitelů celkově. Realizace může mít formu jak individuální, tak i skupinové práce s žáky se sociálním znevýhodněním, aktivita ale může cílit také na celý třídní kolektiv, jehož jsou žáci se sociálním znevýhodněním součástí. Podle individuální situace školy mohou být aktivity zajišťované jak pedagogickými pracovníky školy, tak i s nimi spolupracujícími externisty.

Možné varianty realizace:

- a) Uzavření dohod o provedení práce s externími pracovníky či stávajícími pracovníky školy v oblasti psychosociální intervence, podpory duševního zdraví žáků a preventivní práce. Činnosti zaměstnanců školy nesmí být stejným nebo obdobným druhem práce, který vykonávají v rámci hlavního pracovního poměru.
- b) Škola využije externích odborníků pro vytvoření intervenčních programů na míru. Škola může využít externí odborníky i na realizaci primárních preventivních programů.

B5 Case-management

Cílem aktivity je umožnit škole organizaci multidisciplinárních schůzek ve formě případové konference a s nimi souvisejících aktivit s cílem efektivně realizovat pomoc pro žáky se sociálním znevýhodněním. Součástí aktivity je mapování potřeb žáka, organizování multidisciplinárních schůzek, síťování a propojování školy, zákonných zástupců žáka, sociálních služeb a dalších relevantních státních i nestátních organizací. Podle individuální situace školy může být hlavním realizátorem aktivity jak pedagogický pracovník školy nebo sociální pedagog školy, tak i se školou spolupracující externista. Doporučujeme vysokoškolské vzdělání se sociálním zaměřením.

Case management se realizuje u žáků, jejichž situace vyžaduje zapojení více organizací či institucí. Pracovník školy (např. výchovný poradce či sociální pedagog) či spolupracující externista vede případ dítěte, kterému je potřeba ve škole věnovat zvýšenou pozornost. Mapuje a analyzuje sociální situaci konkrétního dítěte, dojednává spolupráci s dalšími organizacemi a institucemi a plánuje postup intervence. Je zaměřen především na komunikaci a spolupráci s institucemi a organizacemi, které se v rámci školského systému se školou setkávají, např. střediska výchovné péče, OSPOD, neziskové organizace, ŠPZ apod. Zpracovává písemné výstupy (zprávy, úkoly, oznámení). Součástí case-managementu mohou být i případové konference.

B6 Vzdělávací akce pro žáky se zaměřením na zvyšování jejich studijní motivace; adaptační, socializační aktivita

Cílem aktivity je umožnit škole realizaci jednorázové akce nebo série na sebe navazujících akcí se zaměřením na podporu studijní motivace, adaptace na vzdělávací prostředí a sociální začlenění žáků se sociálním znevýhodněním. Realizace může mít formu jak individuální, tak i skupinové práce s žáky se sociálním znevýhodněním, aktivita ale může cílit také na celý třídní kolektiv, jehož jsou žáci se sociálním znevýhodněním součástí. Akce mohou být zajišťovány jak pedagogickými pracovníky školy, tak i spolupracujícími externisty.

B7 Zážitkový vzdělávací program pro žáky

Cílem aktivity je umožnit škole realizaci zážitkového programu pro žáky se sociálním znevýhodněním.

Aktivita zohledňuje význam zážitkových programů, které jsou zásadním prvkem výuky, u žáků se sociálním znevýhodněním je ale podmínkou jejich přístupnosti bezplatnost – aktivita umožňuje realizaci programu bez nároků na spolufinancování ze strany rodin žáků. Zážitkový vzdělávací program může cílit výhradně na žáky se sociálním znevýhodněním, alternativně však může být zaměřen i na celý třídní kolektiv, jehož jsou žáci se sociálním znevýhodněním součástí. Program může být zajišťován jak pedagogickými pracovníky školy, tak i spolupracujícími externisty.

B8 Snídaňové kluby pro žáky

Cílem aktivity je umožnit škole realizaci snídaňových klubů pro žáky. Realizace aktivity má formu ranního setkávání žáků s pedagogy v neformální atmosféře doprovázené zdravým občerstvením (společnou snídaní). Žáci se sociálním znevýhodněním díky aktivitě získávají možnost naplnění jedné ze základních biologických potřeb. Odpovídající nutrice je předpokladem pro zvládání školní práce. Zároveň aktivita vede k podpoře vzájemné důvěry mezi žáky a pedagogy, k rozvoji

pozitivního vztahu žáka ke škole a k celkově vyšší úrovni wellbeingu žáků. Aktivita je primárně zaměřena na žáky se sociálním znevýhodněním, v souladu s konceptem společného vzdělávání se ale mohou účastnit i ostatní žáci školy.

B9 Školní akce zaměřená na posílení spolupráce s rodiči sociálně znevýhodněných žáků

Cílem aktivity je poskytnout rodičům informace spojené s konkrétními tématy a dostatečný prostor k diskuzi, umožnit jim podílet se na chodu školní akce, a tím je motivovat k větší spolupráci se školou. Vhodné je naplánovat sérii setkání v trvání 2–4 hodin, která se mohou odehrávat se stejnými nebo s různými skupinami rodičů. Je výhodou zorganizovat setkávání rodičů přímo v prostorách dané školy.

Škola zajistí realizaci akce, na kterou přizve rodiče a nabídne jim možnost se na její realizaci podílet. Realizaci akce může zajišťovat i externí organizace či externí odborník. Externím odborníkem může být např. pracovník NNO, SVC, pracovník pedagogicko-psychologické poradny, vysokoškolský pedagog, metodik apod.

B10 Hrazení dalších nákladů spojených se vzděláváním žáka se sociálním znevýhodněním (úhrady v rámci určeného podílu nákladů na blíže nespecifikované aktivity školního projektu)

- *slouží ke snižování či odstraňování bariér v přístupu k formálnímu a neformálnímu vzdělávání (osvobození od úplaty v zájmovém vzdělávání, pořízení pomůcek a učebnic a jejich zapůjčení, hygienický servis dostupný ve škole apod.).*

C. Podpora dalšího vzdělávání a rozvoj kompetencí pedagogických pracovníků

C1 DVPP se zaměřením na společné vzdělávání a inovativní metody a postupy ve vzdělávání (on-line či prezenční forma)

Cílem aktivity je zvýšení kompetencí pedagogických pracovníků, větší porozumění problematice společného vzdělávání a rozšiřování znalostí metod, které je možné ve společném vzdělávání využít (jako prvotní krok k proměně postupů, přístupů a postojů). Vzdělávací aktivity pedagogických pracovníků cílí na zlepšení výsledků učení žáků s nízkým SES, dosažení jejich wellbeingu, školního úspěchu a maximálního posunu v zóně nejbližšího rozvoje (bez ohledu na jejich rodinné zázemí) a na posílení jejich motivace k učení.

Jedná se např. o následující témata: komunikace mezi rodinou a školou; pedagogická diagnostika; činnost ŠPP, činnosti a role asistenta pedagoga; wellbeing žáků i pedagogů; identifikace žáků z rodin s nízkým SES a specifika vzdělávání těchto žáků; vzdělávání žáků z etnických menšin; aktivizující metody a efektivní formy práce s heterogenní třídou; podpora formativního přístupu a hodnocení aj.

DVPP je realizováno pro konkrétní pedagogický sbor, jelikož společné téma akceleroje rozvoj školy, podporuje dobré klima, podporuje srozumitelnost pro rodiče a žáky a efektivnější implementaci do výuky.

DVPP nemusí být akreditováno MŠMT. Je však třeba vždy komunikovat vzdělávací strategie uvnitř školy a hledat linku, která souzní s vizí a hodnotami školy a řeší konkrétní kontext školy (navazuje na plán dalšího vzdělávání).

Při výběru DVPP je vhodné pojmenovat vzdělávací potřeby týmu a postup implementace nových postupů do praxe a obojí sladit s potřebami učitelů (ideálně všichni vědí, co se potřebují naučit, a jak s tím potom naloží).

DVPP je pouze jedním z nástrojů, který otvírá možnosti pro proměny metod, postupů práce a klimatu školy. Doporučuje se proto provázat DVPP s další podporou (např. mentoring, supervize, sdílení, stáže apod.)

C2 Mentorská podpora pedagogických pracovníků (on-line či prezenční forma)

Cílem aktivity je prohlubování, zlepšování již zavedených postupů a posilování silných stránek pedagogických pracovníků. Posiluje to, co pedagogové dělají dobře, a odkrývá místa pro zlepšení. Zvyšuje šanci na implementaci poznatků z DVPP a tím podporuje trvalou proměnu učitelských postupů.

Mentoring podporuje realizaci strategických cílů, vytvoření kultury spolupráce a sdílení znalostí. Jde o kolegiální podporu nebo kolegiální učení, které by mělo být běžnou součástí profesního života učitelů. Mentor pomáhá, jak řešit určitý úkol, či jak se chovat v určitých situacích. Prolamuje izolaci učitelů a podporuje reflexi praxe, ale i sebereflexi. Mentor je expertem na danou problematiku mentorovaného.

Mentoring je vhodný pro vedení škol i pedagogické pracovníky pro řešení např. těchto témat: podpora pozitivní a otevřené komunikace mezi pedagogy a žáky, uvnitř pedagogického sboru, mezi pedagogy a rodiči žáků; podpora při pozitivním ovlivňování chování žáků, podpora při zvyšování studijní motivace žáků, podpora při uplatňování nových/alternativních metod a postupů ve výuce, příprava na výuku, cíle a metody výuky, hodnocení dopadů výuky, nastavení práce specifických pracovišť (ŠPP, družina apod.) a role jejich pracovníků; zapojení asistenta pedagoga; práce s žáky se SVP apod.

Realizace může mít formu jak individuální, tak i skupinovou (jeden mentor pracuje s jedním kolegou v rámci jedné školy, jeden mentor má na starosti více učitelů nebo pracuje se skupinou učitelů). Mentor může být zaměstnanec školy nebo externista (v obou případech má certifikát mentora).

C3 Koučovací podpora vedoucích pedagogických pracovníků (on-line či prezenční forma)

Cílem aktivity je podpora vedení školy v tvorbě podmínek pro zdárnou implementaci principů společného vzdělávání, zvyšování motivace a efektivitu práce s cílem zlepšování učení všech učitelů i žáků ve škole. Koučink šetří čas a minimalizuje slepé uličky. Témata koučování vychází z potřeby klienta a nejsou nijak omezena. Může být jednou z prvních podpor, pomůže nastavit plán cesty proměny školy, podpoří vedoucí roli vedení (když vedení ví, co chce, a jasně to komunikuje, tým pedagogů pak vedení následuje).

Úkolem kouče je vést proces, obsahem ho naplňuje koučovaný. Kouč zcela respektuje kompetentnost koučovaného, k přemýšlení o změně jej vede pokládáním otázek. Pomáhá koučovanému dojít k vlastnímu řešení, které je založeno na jeho jedinečnosti (osobnost, zkušenosti, zdroje v místě našeho působení).

Realizace může mít formu jak individuální, tak i skupinovou, prezenční nebo on-line. Optimální je ponechat první setkání časově neomezené a pokračovat v setkávání každé 3 až 4 týdny v rozsahu cca 1,5 hodiny po dobu 6 měsíců až 1 roku.

Kvalifikační požadavek na kouče je certifikát kouče (kouč je expertem na koučink, nemusí být expertem na danou problematiku koučovaného).

C4 Stáže, vzájemná kolegiální podpora

Cílem aktivity je přenos praxe na základě účasti na přímé pedagogické práci. Jedná se o náslehy při přímé práci s žáky v přijímající škole/instituci a konzultaci s vyučujícím či s vedením školy/instituce. Přináší konkrétní inspirace pro proměnu metod a postupů. Rozvíjí dovednost reflektovat a plánovat výuku na základě společné zkušenosti.

Jedná se o oboustranné obohacování pedagogů v oblasti metod a forem práce s žáky a o účinnou podporu rozvoje pedagogů, která může odstartovat skokový posun v práci pedagogů (AHA momenty a emoční prožitek podporuje rychlost implementace do praxe a trvalost změn).

Předpokládá definování cílů pozorování a formulování prvních kroků pro přenos do praxe s pomocí externího průvodce stáží.

Doporučuje se plánovat stáž pro více osob z vysílající školy. Učící se skupina vzniká nejlépe v počtu 3 osob, snáze se pak prosazují změny ve škole (např. stáže se účastní člen vedení a 2 učitelé).

Realizace stáže: účastníci stáže spolu s hostitelem (pracovník přijímající školy/instituce) a s průvodcem stáže (externí lektor, mentor nebo konzultant) konzultují záměry stáže a společně definují cíle pozorování (2 hodiny). Účastníci stáže se spolu s průvodcem zúčastní pozorování přímé práce se žáky (4 hodiny), kterou vede hostitel, popřípadě jeho kolega (pracovník přijímající školy/instituce). Bezprostředně po pozorování či s časovým odstupem se všichni účastníci reflexe stáže a plánování prvních kroků pro přenos poznatků do praxe (2 hodiny).

C5 Supervize pro pedagogické pracovníky

Cílem aktivity je zlepšení vztahů, komunikace, spolupráce, důvěry a mírnění obav (např. ve složitých situacích apod.). Supervize pomáhá předcházet pocitům vyčerpanosti a vyhoření a přináší škole možnost řešení situace „na míru“. Zaměřuje se na vztahovou stránku, tedy např. na vztah učitele k sobě samému, k žákům, na vztahy ve třídách apod.

Zacílení supervize se liší dle potřeb zadavatelů – může se jednat o podporu procesů v rámci pedagogických týmů (skupinová supervize) i osobního nastavení a hranic (individuální) s cíli zaměřenými na řešení pracovních otázek (týmová supervize), seberozvoje či podpůrných oblastí (klientská supervize).

Pro všechny zúčastněné bývá supervize vzácnou příležitostí věnovat se detailně konkrétnímu tématu/problému. Díky ní je možné pružně a efektivně reagovat na dané aktuální potřeby,

protože zakázku supervize si definují účastníci. Přítomnost supervizora, který není ve věci osobně zainteresován, může napomáhat změnám zdola, tzn. od zaměstnanců směrem k vedení.

Supervize je dlouhodobá a pravidelná aktivita, musí být pro účastníky dobrovolná, účastní se jí ideálně 5–7 osob (maximálně 10). Osvědčuje se realizovat supervizi přímo ve škole, v odpoledních hodinách, 6–8× během školního roku a dohodnout se supervizorem termíny na celý rok, ideálně v konkrétním dnu v týdnu, aby účastníci mohli s termíny předem počítat.

Doporučuje se dohodnout se supervizorem formu a podmínky účasti či neúčasti vedení školy.

Možnosti realizace supervize:

- a) Individuální supervize poskytuje prostor pro řešení klíčových otázek a problémů, se kterými se jedinci nechtějí svěřovat před ostatními kolegy nebo řeší odlišné záležitosti. Vhodná může být pro specifické profese, které nemají ve škole vhodného partnera, např. psycholog, speciální pedagog, sociální pedagog apod.
- b) Skupinová supervize dodává podpůrnou atmosféru a pracovníci se mohou podělit o zkušenosti, úzkosti i starosti. Účastníci získávají zpětnou vazbu od ostatních, heterogenita skupiny zvyšuje počet různých pohledů na řešenou situaci a širokou škálu životních zkušeností. Vhodná je pro skupinu pedagogů, kteří řeší stejný nebo podobný problém (např. učitelé jedné třídy, nebo všichni učitelé jednoho složitého žáka), nebo pro skupinu pedagogů dle rolí (např. asistenti pedagoga, učitelé 1. stupně, učitelé 2. stupně, vychovatelé apod.).
- c) Týmová supervize je oproti skupinové tvořena všemi členy pracovního kolektivu bez ohledu na jejich konkrétní pozici, potřeby, zdroje a odpovědnost. Tento druh supervize je zaměřen především na činnost týmu jako celku a také na jeho efektivitu (vhodná je pro mini týmy v rámci školy, např. pracovníky ŠPP).

Kvalifikačním požadavkem supervize pro pedagogické pracovníky je certifikát supervizora (příp. jiných supervizních metod – balintovská skupina, Wanda apod.) nebo garance profesní asociace supervizorů (supervizor ve výcviku).

C6 Facilitace společných jednání

Cílem facilitace je usnadnit průběh diskuzí a práci ve skupině a podpořit dosahování dohod. Zapojení facilitace při vedení schůzek, porad a jiných setkání vede k efektivnímu využití času, směřování diskuze k stanovenému cíli a k vytěžení potenciálu všech lidí ve skupině. Lze ji využít při práci s pedagogickým sborem, rodiči či žáky. Probíhá za přítomnosti neutrálního odborníka – facilitátora, který připravuje průběh setkání a poté jím provází od začátku až do konce s orientací na řešení a vícestranná konstruktivní opatření.

Facilitace může být jednorázová či ad hoc využívaná služba, případně služba i opakovaně využívaná k dosažení předem určeného a jasně daného cíle.

Facilitaci je možné využít při strategickém plánování s pedagogickým sborem, nebo jako nástroj, který umožní dovést skupinu k cíli porady nebo k cíli složitého jednání navzdory úskalí neefektivní komunikace, nedorozumění a nejasností mezi více účastníky. Může jít například o setkání nebo sérii setkání mezi skupinou rodičů a zástupci školy či dalších spolupracujících organizací v případech aktuálně konfliktních situací, např. nesouhlas rodičů s postupy či rozhodnutím školy nebo při řešení záškoláctví, náhlých změn v chování žáků apod. Facilitaci je vhodné využít například i během případových konferencí.

Na rozdíl od mediace, která slouží pro řešení sporu dvou stran, volíme facilitaci při práci se skupinou. Facilitace není vhodná při řešení vyhrocených konfliktů a krizových situací.

Kvalifikačním požadavkem facilitace společných jednání je certifikát o absolvování akreditovaného kurzu.

C7 Mediace konfliktních situací

Cílem aktivity je pomoc škole řešit již vyhrocené konflikty, se kterými si účastníci sporu ani škola neví rady. Mediace je metoda řešení konfliktů mezi dvěma stranami, je dobrovolná, důvěrná, orientuje se na řešení, nikoli na hledání viníka. Pomáhá zapojeným stranám identifikovat jejich zájmy a podporuje je v hledání společných, praktických a reálných řešeních v oblastech, které způsobily konflikt. Je řízena externím prostředníkem – mediátorem. Mediátor je třetí, neutrální osobou, která pomáhá účastníkům sporu hledat společnou smírnou cestu formou vzájemně přijatelné dohody.

Výsledkem každé mediace je jasně formulovaná, srozumitelná a prakticky uskutečnitelná dohoda, na jejíž podobě se podíleli všichni účastníci mediačního procesu. Zahrnuje konkrétní postupy řešení, rozdělení odpovědnosti, úkolů či postupů při jejím nedodržení.

Díky mediaci získají účastníci pocit emoční podpory a soukromí, mohou pochopit druhou stranu a sami být pochopeni. Ujasní si potřeby, očekávání a zájmy svoje i druhé strany. V konečném důsledku se sníží napětí a zlepší vztahy a navzdory dočasným sporům je uchován prostor pro případnou budoucí spolupráci.

Kvalifikačním požadavkem mediace konfliktních situací je certifikát o absolvování akreditovaného kurzu.